

О АГ. САВВАС

О ИСХОС.

ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ
ΟΛΟ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ
ΣΕ ΤΡΕΙΣ
ΒΙΝΤΕΟ ΚΑΣΣΕΤΕΣ
120, 108, 90 ΛΕΠΤΩΝ
ΕΠΙΣΗΣ ΣΕ ΦΙΑΜ
16 ΧΙΛ.

-ΑΓΙΟ ΦΩΣ-
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ Η
ΒΙΝΤΕΟ ΚΑΣΣΕΤΑ
Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΜΕ
ΤΟ ΑΓΙΟ ΦΩΣ
ΠΟΥ ΠΙΑΝΕΤΑΙ
ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΚΑΙΗ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ 90 Λ.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΙΔΡΥΜΑ <<ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ>>
ΤΣΙΜΙΣΚΗ 37 - 11472 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. - 3622629 FAX. - 3608289

ΒΙΟΙ ΑΓΙΩΝ

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΑΒΡΑΕΛ
Ο ΝΕΟΣ
Ο ΕΝ ΚΑΛΥΜΝΩ

ΕΚΔΟΣΙΣ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
«Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ»

Δ
Ι
Α
Ν
Ε
Μ
Ε
Τ
Α
Ι

Δ
Ω
Ρ
Ε
Α
Ν

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ενας ακόμη άγιος, ό όποιος έζησε στίς ήμέρες μας και μά-
λιστα, θαυματουργός και πού δέν έγινε ευρύτερα γνω-
στός, είναι ό όσιος Σάββας ό νέος, ό έν Καλύμνω Δωδεκα-
νήσου.

Ό άγιος Σάββας υπήρξε συνασκητής και διακονητής -έπί
2ετίαν περίπου στήν Αϊγίνα- του μεγάλου αγίου του αιώνα μας
Νεκταρίου, Επισκόπου Πενταπόλεως, τόν όποιον και εκήδευ-
σε. Ό αοίδιμος ιερομόναχος Σάββας (1862-1948) διετέλεσε έφη-
μέριος της Γυναικείας Ιεράς Μονής Αγίων Πάντων Καλύμνου,
και πνευματικός πατέρας επί 22 έτη των Καλυμνίων, μέ πανθο-
μολογούμενη ανεπίληπτη και θεάρεστη βιοτή. Αναδείχθηκε
θαυμαστά μέγας νηστευτής, εργάτης της νοεράς προσευχής και
προστάτης των πτωχών και αδυνάτων. Διέπρεψε δέ σέ όσιότητα
και αγιότητα βίου.

Ό σιωπηλός, ενάρετος, καθαρός και ταπεινός στήν καρδιά
άσκητής πατήρ Σάββας μετέστη πρός Κύριον, τήν 7η Απριλί-
ου 1948, σέ ήλικία 86 ετών.

Οί Καλύμνιοι μέ μεγάλη, ανέκφραστη λύπη κήδευσαν τόν
πνευματικό τους πατέρα, αλλ' αγάλλονταν, διότι πίστευαν ότι
είναι άγιος και θά ήταν εκτοτε ό προστάτης τους και μεσίτης
τους στόν Χριστό.

Και πράγματι, ή αγιωσύνη του έπιβεβαιώθηκε και έπι-

σφραγίσθηκε και μέ θεϊκά σημεία, τά όποια έμφανίσθηκαν κα-
τά τήν άνακομιδή του ιερού λειψάνου του, τήν 7-4-1957. Τά ό-
στά του τρισμακαρίου όσίου εύρέθηκαν συναρμολογημένα κι
τά άμφιά του άδιάλυτα, παραδόξως δέ από τόν τάφο του έξεχέ-
ετο ιδιάζουσα ευωδία. Τό πάντιμο λείψανό του τοποθετήθηκε
σέ λάρνακα και αποτελεί τόν ανεκτίμητο θείο θησαυρό της
Ιεράς Μονής Αγίων Πάντων, της νήσου Καλύμνου, αλλά και ό-
λης της Όρθοδοξίας.

Ό όσιος Σάββας, μετά τήν μετάστασή του στούς Ούρα-
νούς, έτέλεσε άπειρα θαύματα έντός και εκτός της πατρίδας
μας. Δικαίως, λοιπόν, τή φωτοφόρο αυτή λυχνία του Παναγίου
Πνεύματος, τήν καθαροτάτη μυροθήκη της χάριτος, τόν θεοφι-
λέστατο πατέρα ήμών Σάββα τόν νέο, τόν έλκοντα τήν καταγω-
γή από τήν Ανατολική Θράκη, τό Οίκουμενικό Πατριαρχείο
μέ Συνοδική Πράξη του, τό παρελθόν έτος 1992, ήτοι 44 μόνον
έτη μετά τήν εκδημία του πρός Κύριον, κατέταξε είς τό Άγιο-
λόγιο της Εκκλησίας μας. (Σχετική ή ύπ' αριθ. 2534/8-5-1992 έ-
γκύκλιος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος).

Προκειμένου νά τιμήσουμε τόν νεώτερον αυτόν άγιον της
Πίστεώς μας, αλλά και για νά γίνει γνωστός στό ευρύτερο πλη-
ρωμα της Όρθοδοξίας, έζητήσαμε και έλάβαμε άρμοδίως τήν έ-
γκριση-εulογία, για νά καταχωρίσουμε στό παρόν, συνο-
πτικώς, πληροφοριακά στοιχεία περί του βίου και των θαυμά-
των του όσίου, από τό βιβλίο πού εξέδωκε ή Ιερά Μονή Αγίων
Πάντων Καλύμνου, «Ο ΑΓΙΟΣ ΣΑΒΒΑΣ Ο ΕΝ ΚΑΛΥΜΝΩ».

Ο θεόφρων πατήρ ἡμῶν Σάββας ὁ νέος, ὁ ἐν Καλύμνῳ, γεννήθηκε τό ἔτος 1862 στήν Ἡρακλείτσα (ἀναφέρεται καί ἡ Γάνου Χώρα τῆς περιφερείας Ἀβδίμ) τῆς ἀνατολικῆς Θράκης, ἀπό πτωχοῦς γονεῖς, τόν Κωνσταντῖνο, πού ἀσκοῦσε τό ἐπάγγελμα τοῦ μικροπωλητοῦ καί τή Σμαραγδή. Ἦταν μοναχοπαίδι καί κατὰ τό βάπτισμα ἔλαβε τό ὄνομα Βασίλειος.

Ἀπό μικρᾶς ἡλικίας ἦταν πιστός καί εὐσεβής, ἀλλά καί ἐνθερμος ἐραστής τῆς ἀγγελικῆς μοναχικῆς ζωῆς.

Ἀφοῦ τελείωσε τά ἐγκύκλια μαθήματα καί φύλαξε τόν ἐαυτό του καθαρό ἀπό κάθε μολυσμό, δέν συνέχισε τίς σπουδές του στό γυμνάσιο, εἴτε διότι δέν εἶχε τή δύναμη ὁ πατέρας του, εἴτε διότι ὁ ἴδιος ὁ Βασίλειος δέν εἶχε διάθεση περαιτέρω μορφώσεως. Κατόπιν τούτου, οἱ γονεῖς του τοῦ ἀνοιξαν ἕνα μικρό κατάστημα.

Ὁ Βασίλειος, ἄγοντας τό 12ο ἔτος τῆς ἡλικίας του, διαπίστωνε καθημερινά, ὅτι τό ἐπάγγελμα πού ἀσκοῦσε δέν ἦταν στή φύση του. Ἐπρεπε, λοιπόν, νά κόψει τό δεσμό πού τοῦ δημιουργοῦσε αὐτό μέ τόν ὑλικό κόσμο καί νά προχωρήσει στό πέλαγος τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἦθελε νά ζήσει γιά τόν Χριστό καί μόνο. Ἡ μητέρα του, μόλις πληροφορήθηκε τούς πόθους του τόν ἐβεβαίωσε ὅτι «*ἂν τό κάνεις αὐτό θ' ἀποθάνῃς*».

Στὴν ἀπαλή ἡλικία τῶν 12 ἐτῶν ἀντιμετωπίζει τόν μέγα τοῦτο προβληματισμό. Ἡ ἔλξη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἰσχυρότατη, ὅπως καί ἡ κλίση του.

Τό «φύγε καί σώζου» κυριάρχησε καί ἔτσι, μία ἡμέρα ἱστορική, ἀλλά καί λαμπρή, ἔβαλε τό κλειδί τοῦ καταστήματος κάτω ἀπό μία πέτρα καί κατέβηκε στό λιμάνι γιά νά πραγματοποιήσει τήν ἀπόφασή του. Ὡς ἐλάφι τώρα, κατευθύνεται πρὸς τό εὐῶδες περιβόλι τῆς Παναγίας, τό Ἅγιο Ὅρος. Ἐκεῖ, ἐγκαταβιώνει στή Σκήτη τῆς Ἀγίας Ἀννης, ὅπου καί ἀπολαμβάνει τούς πρώτους καρπούς τῶν ἱερῶν πόθων του. (Κατ' ἄλλη γνώμη, πού στηρίζεται σέ διηγήσεις, πρῶτα πῆγε στά Ἱεροσόλυμα). Στή Σκήτη αὐτὴ δέχθηκε τό βάρος τῆς μοναστικῆς δοκιμασίας ἐπὶ 12 ἔτη (κατ' ἄλλους ἐπὶ 6 ἔτη) καί ἀσκήθηκε στό ἔργο τῆς ἀγιογραφίας καί τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς.

Μετά ἀπό προσευχή παίρνει τήν ἀπόφαση νά πάει στά Ἱεροσόλυμα. Διέρχεται ἀπὸ τήν γενέτειρά του, ἐπισκεπτόμενος δέ τούς γονεῖς του, ἀναγνωρίζεται ἀπὸ κάποιο σημάδι τοῦ μετώπου του. Ὁ πειρασμός θερμαίνεται καί πάλι. Πάλι ἐμπόδια ἀπὸ τή μητέρα του. Φεύγει ὁ ἀκτῆμων

μέ τη βοήθεια πλουσίου ἀνδρογύνου, πού πηγαίνει στους Ἁγίους Τόπους. Ὡς χρόνος ἀφίξεώς του στά Ἱεροσόλυμα ἀναφέρεται τό ἔτος 1887, σέ ἔγγραφο τοῦ Ἀρχιεπισκοπείου τοῦ ὁμωνύμου Πατριαρχείου. Ἀφοῦ προσκύνησε μέ δέος καί εὐλάβεια τοῦς Ἁγίους Τόπους, εἰσέρχεται στήν ἱστορική Μονή τοῦ Χοτζεβᾶ καί γίνεται ἀδελφός αὐτῆς.

ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΟΝΑΧΟΣ ΚΑΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

Μετά τριετή ἐνάρετο καί ὁσιακό βίο στή Μονή αὐτή κείρεται τό ἔτος 1890 Μοναχός. Ὀπλισμένος μέ τήν ἁγιαστική χάρη καί θωρακισμένος μέ τήν ἀήττητη πανοπλία τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος, τό 1894 ἀποστέλλεται ἀπό τόν Καθηγούμενο τῆς Μονῆς στό Ἅγιο Ὄρος γιά νά ἀσκηθεῖ στήν Ἱερά Σκήτη τῆς Ἀγίας Ἀννης, ὑπό τήν καθοδήγηση τοῦ αειμνήστου Ἀρχιμανδρίτου Ἀνθίμου, εἰς τήν ἀγιογραφία, προφανῶς νά εἰδικευθεῖ στήν τέχνη.

Επανέρχεται μετά 3ετίαν στήν Ἱ. Μ. Χοτζεβᾶ καί τό 1902 προχειρίζεται σέ διάκονο καί τό ἐπόμενο ἔτος σέ πρεσβύτερο. Διατελεῖ ἐπί ἓνα ἔτος (1906) ἐφημέριος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὅπου γνωρίζεται μέ τό Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, τόν μετέπειτα καθηγητή τοῦ Πανεπιστημίου καί Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος. Ὁ Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ἀποφαινόμενος περί

τοῦ Ἁγίου Σάββα, πρίν ἀκόμα κοιμηθεῖ καί ἀναγνωρισθεῖ ἡ ἀγιότητά του, ἔλεγε στόν Καλύμνιο φίλο του Γεράσιμο Ζερβό: «Νά ξέρεις, Γεράσιμε, ὅτι ὁ πατήρ Σάββας εἶναι ἅγιος ἄνθρωπος».

Τό 1907 ἐπανέρχεται στήν Ἱερά Σκήτη τῆς Ἀγίας Ἀννης Χοτζεβᾶ καί ἀσχολεῖται, παράλληλα πρός τήν ἐντονη πνευματική ἐνάσκησή του, μέ τό εὐλογημένο ἐργόχειρο τῆς ἀγιογραφίας.

ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τό 1916, ὕστερα ἀπό 26 χρόνια περίπου παραμονῆς στοῦς Ἁγίους Τόπους ἐπέστρεψε στήν Ἑλλάδα.

Ἐτσι σφραγίζει μιά ωραία ἀσκητική ζωή, πλήρη πνευματικῆς καρποφορίας. Ἐφυγε ἀπό τήν ἔρημο τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ζοῦσε «ὡς ὑψιπέτης αἰτός», τρεφόμενος ὡς πτηνό μέ μιά κουταλιά βρεγμένο σιτάρι τήν ἡμέρα καί νερό ἀπό τόν ποταμό, διότι οἱ Ἀραβες πολέμοῦσαν τόν εὐλογημένο ἐρημικό βίο.

Εὐρισκόμενος στήν Ἑλλάδα ἀναζητεῖ νέα γῆ ἀσκήσεως. Κατά τό ἔτος τῆς ἐπιστροφῆς του, φαίνεται ὅτι μετέβη στή νῆσο Πάτμο. Ἀφοῦ παραμένει ἐκεῖ ἐπί 2 ἔτη περίπου, πηγαίνει στό Ἅγιο Ὄρος, ἀπ' ὅπου κατέρχεται στήν Ἀθήνα γιά νά ἀγοράσει ὑλικά ἀγιογραφίας. Κατά τό διάστημα αὐτό καί μέχρι

μεταβάσεώς του στην Αίγινα φαίνεται ότι μετέβη στο ξερονήσι Παραμπόλα και στην Ύδρα.

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΤΑΙ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ ΣΤΗΝ ΑΙΓΙΝΑ

Στην Ἀθήνα συναντᾷ ὑποτακτικό τοῦ Ἀγίου Νεκταρίου, ὁ ὁποῖος τόν πληροφορεῖ ὅτι τόν ἀναζητεῖ. Ἀπ' αὐτό συνάγεται, ὅτι οἱ δύο ἅγιοι εἶχαν προηγούμενη γνωριμία.

Ἀπό τήν Ἀθήνα λοιπόν, πηγαίνει στήν Αἶγινα, ὅπου διακονεῖ τόν ἅγιο Νεκτάριο μέχρι τήν κοίμησή του. Ἡ μετά τοῦ ἁγίου Νεκταρίου συγκαταβίωσή του συνέβαλε πολύ στήν περαιτέρω πνευματική πρόοδο τοῦ ὁσίου. Ἐγνώρισε τήν αὐστηρά ἄσκηση τοῦ ἁγίου Νεκταρίου, τούς πολέμους τῶν μικρῶν ἀνθρώπων, ἀλλά καί τήν ἀναμφισβήτητη ἀρετή του, τήν παροιμιώδη ταπεινότητα καί ἀπλότητά του.

Εἶδε τή θεία κοίμησή του, ἡ ὁποία ἐβεβαίωσε τήν εὐαρέσκεια πρὸς αὐτόν τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ μέ τά ἐκδηλα σημεῖα τοῦ ἁγίου μύρου καί τῆς εὐωδίας, ἀλλά κυρίως τῆς θαυματουργικῆς χάριτος.

Εἰς τήν Αἶγινα παραμένει μέχρι τό ἔτος 1926. Ἀναχωρεῖ γιά τήν Ἀθήνα, διότι στή Μονή προσέρχεται πολὺς κόσμος

καί ὁ θόρυβος τόν κουράζει. Στήν Ἀθήνα συναντᾷ τόν Γεράσιμο Ζερβό, ὁ ὁποῖος τόν φιλοξενεῖ στό σπίτι του καί τόν πείθει τελικά νά μεταβεῖ στήν Κάλυμνο.

ΜΕΤΑΒΛΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΜΝΟ

Τὸ ἴδιο ἔτος (1926) φθάνει στήν Κάλυμνο, ὅπου μετά ἀπό κάποια ἔρευνα-περιπλάνηση ἐγκαταβιώνει ὁριστικά στήν Ἱερά Μονή Ἀγίων Πάντων. Σ' αὐτὴ τῇ Μονῇ, τῆς ὁποίας τυγχάνει κτίτορας, εἶχε ἀσκητεύσει καί ὁ ἐνάρετος καί διορατικός Ἱερομόναχος π. Ἱερόθεος Κουρούνης. Ὁ θεσπέσιος αὐτός λειτουργός τοῦ Ὑψίστου, πρὸ τῆς κοιμήσεώς του, παρηγορώντας τίς λυπημένες ἀδελφές εἶπεν: «ὅτι μετ' ὀλίγον θά ἔλθῃ ἐδῶ ἀνώτερός μου». Καί πράγματι ἐπαληθεύθηκαν τά λόγια του.

Ὁ π. Σάββας, εὐθύς μετά τήν ἐγκατάστασή του στήν Ἱερά Μονή τῶν Ἀγίων Πάντων, κτίζει μέ τῇ βοήθεια τοῦ Γεράσιμου Ζερβοῦ τά ἐπάνω κελλιά καί ἀρχίζει μία ἐντονη πνευματική ζωή. Ἀγιογραφεῖ, τελεῖ τά θεία Μυστήρια καί τίς ἱερές Ἀκολουθίες, ἐξομολογεῖ, διδάσκει μέ τό στόμα καί τό παράδειγμά του καί βοηθεῖ χῆρες, ὀρφανὰ καί φτωχοὺς. Ζεῖ μέ ταπεινότητα, ἄσκηση καί προσφορά, ὥστε τό ἀγγελικό παράδειγμά του νά ἐνθουμοῦνται μέ δάκρυα καί συγκίνηση ὅσοι τόν ἐγνώρισαν. Πάντοτε δέ θά ἐπικαλοῦνται μέ πίστη τῇ χάρι του στίς ποικίλες δοκιμασίες τῆς ζωῆς τους. Πρόθυμος ὅταν ζοῦσε, προθυμό-

τατος μετά τήν κοίμησή του.

ΟΙ ΑΓΕΤΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

Ηταν επιεικής και εύπλαχνος στις αμαρτίες των άλλων, δέν ανεχόταν τή βλασφημία και τήν κατάκριση. Αυτά τά δύο πολύ τόν ετάρασσαν.

Η σκληρά άσκησή του του χάρισε τήν ευωδία του σώματος του, αλλά και τήν ασθένεια. Τό πέρασμά του ήταν ευώδες. Αυτή ή ευωδία θά εξέλθει και από τό μνήμα του κατά τήν έκταφή του. Όπως σ' όλους τούς ανθρώπους του Θεού, έτσι και από τόν π. Σάββα δέν έλειψε «ό σκόλοψ τή σαρκί». Υπέφερε από προστάτη και σοβαρά κοιλιακή πάθηση. Για τόν προστάτη έκανε έγχείρηση και θεραπεύθηκε. Όταν του έλεγαν νά πάει στην Άθήνα νά θεραπευθεϊ και για τό κοιλιακό νόσημα, απαντούσε: «Αυτό, παιδί μου, θά μās σώση, τίποτε άλλο δέν κάναμε. Αυτό είναι τό καλό πού θά μās πάει στον Παράδεισο. Ό Θεός είναι μεγάλος».

Ό π. Σάββας αγαπούσε όλους τούς ανθρώπους και κατέβαλλε προσπάθεια για τή μετάνοιά τους και επιστροφή τους στον Χριστό. Η αγάπη του ήταν ειλικρινής και πηγαία. Ήταν δέ αφιλοχρήματος. Ουδέποτε κρατούσε χρήματα. Από τήν άγιογραφία και τά μυστήρια ό,τι έλάμβανε τά έδινε στους πτωχούς, στις χήρες και τά όρφανά. Η ζωή του ήταν μία συνεχής κατάσταση αγίας υπακοής. Ενδεικτικό αυτό είναι και ή υπα-

κοή του νά δεχθεϊ κατά τήν περίοδο σοβαράς ασθeneίας, ό ακρότατος αυτός άσκητής, στο Άγιο Όρος, κατ' έντολή του γέροντά του τό 15Αύγουστο, κρέας ταπεινού.

Ό μακάριος, για κάθε πνευματικό πρόβλημα έλάμβανε άνωθεν τήν πληροφορία και έτσι βάδιζε επί του ασφαλούς. Είχε πολλούς πειρασμούς και χάλασε πολλές παγίδες του διαβόλου. Κάποτε, και συγκεκριμένα μία Καθαρά Δευτέρα, για νά μή τελέσει τίς ακολουθίες του, τόν έκλεισε επί τρεις ήμέρες στο κελί του.

Ήταν χαριτωμένος και ευλογημένος από τόν Κύριο. Πράος, ανεξίκακος, άδολος, υπάκουος και πονετικός.

ΤΟ ΟΣΙΑΚΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ

Εδόξασε τόν άγγελο στή γη και τόν άνθρωπο στους ουρανούς. Ήταν άγγελος και άνθρωπος και αντιστρόφως. Κατά τόν τρόπο αυτό εκπλήρωσε τίς ήμέρες της επί γης πορείας του μέχρι της 7ης Άπριλίου 1948, ότε παρέδωκε τήν αγία του ψυχή στον Κύριο. Περί τό τέλος της ζωής του εύρίσκεται σέ άκρα περισυλλογή και ιερά κατάνυξη. Επί τρεις ήμέρες δέν έδέχθη ούδένα. Εύρίσκετο πλέον στο στάδιο της ιερās μεταστάσεώς του. Έδωκε τίς τελευταίες συμβουλές και έζήτησε τήν έν Χριστώ αγάπη και υπακοή. Όταν ό επιθανάτιος ρόγχος τόν κατέλαβε και επί μακρόν συνεχίζετο, ξαφνικά λαμβάνει δυνά-

μεις, ενώνει τά μικρά εὐλογημένα χέρια του καὶ χειροκροτεῖ ἐπανειλημμένα, ἐνῶ ἀπὸ τὰ χεῖλη του ἐξέρχονται οἱ τελευταῖες ἱερές φράσεις: «Ὁ Κύριος, ὁ Κύριος, ὁ Κύριος». Ἦταν ἡ βεβαίωση τῆς θείας μεταφυσικῆς πορείας του. Ἦταν τὸ κύκνειο ἄσμα τῆς θεοφιλοῦς ζωῆς του. Τὴν ὥρα ἐκείνη ὀλίγες μόνον μοναχὲς περιέβαλαν μία ἁγία μορφή, ἓνα θαυμάσιο ἀγωνιστὴ τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας, ἓναν οἰκιστὴ τοῦ Παραδείσου. Ὁ οὐρανὸς ἐγνώρισε τὴ μετάστασή του καὶ ἐπανηγύριζε. Ἔτσι, ἡ γῆ ἐχάρισε στὸν οὐρανὸ τὸν ἅγιο αὐτὸ βλαστὸ τῆς καὶ ὁ οὐρανὸς ἀποδέχθηκε τὴν ἱερά αὐτὴ προσφορά.

Εἶθε καὶ ἐμεῖς, μιμούμενοι, κατὰ τὸ δυνατό, τίς ἀρετές τοῦ Ἀγίου Σάββα τοῦ νέου, τοῦ θαυματουργοῦ, ἀλλὰ καὶ μέ τίς πρεσβείες του νὰ ἀξιωθοῦμε τῆς Οὐρανίου Βασιλείας. Ἀμήν.

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

Ἀφήγησις Γεροντίσεως Φιλοθέης, Καθηγουμένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἀγίων Πάντων

α. Θαῦμα ἀγιότητος

Ὅταν ἐκοιμήθη ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος, τὸν ἔθαψαν ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Σάββας, διότι ἦτο ἱερεὺς. Ἐπὶ τρία μερόνυχτα ξημέρωνε εἰς τὸν τάφον του καὶ συνωμικοῦσε μέ τὸν ἅγιον Νεκτᾶριον. Αἱ μοναχαί, ἐπειδὴ ἤκουον ψιθύρους ἐπὶ τοῦ τάφου, ἀναζήτησαν τὸν π. Σάββαν εἰς τὸ κελλίον του, τὸν ὅποιον εὗρον -κατελθούσαι ὅλαι μαζί- εἰς τὸν τάφον τοῦ ἁγίου Νεκταρίου.

β. Ἡ πρώτη εἰκόνα τοῦ ἁγίου Νεκταρίου

Εξήτησεν ὁ ἅγιος Σάββας ἀπὸ τὴν Γερόντισσα νὰ μὴν τὸν ἐνοχλήσουν 40 ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας θὰ εὕρισκετο ἐγκλειστος εἰς τὸ κελλί του. Μετὰ 40 ἡμέρας, ἐπῆγς εἰς τὴν Γερόντισσα καὶ τῆς δίδει τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Νεκταρίου καὶ τῆς λέγει: «Πάρε τὴν εἰκόνα νὰ τὴν βάλῃς εἰς τὸ προσκυνητᾶρι». Εἶπεν ἡ Γερόντισσα: «πῶς μπορῶ νὰ βάλω τὸν ἅγιον εἰς τὸ προσκυνητᾶρι, ἀφοῦ δὲν ξεύρομε ἀκόμη ἂν εἶναι ἅγιος; Καὶ ξέρεις ὅτι

υπάρχουν ἐπιτροπαί καί Μητροπολίται πού κάνουν ἔλεγκο. Μή θέλετε, πάτερ Σάββα, νά μᾶς κλείσουν στό Μοναστήρι». Καί εἶπεν ὁ π. Σάββας: «Ὁφείλεις νά κάμης ὑπακοήν. Νά πάρης τήν εἰκόνα, νά τήν βάλῃς εἰς τό προσκυνητάρι καί τάς βουλᾶς τοῦ Θεοῦ νά μὴν τάς περιεργάζεσθε».

γ. Ὁ προστάτης

Εἶναι Πάσχα -Χριστός Ἀνέστη- ἔλειπα ἐγώ. Ἦμουν εἰς τάς Ἀθήνας. Ἐμειναν οἱ ἀδελφές μόνες τους καί ἦλθε ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα, τῆς Ἀναστάσεως. Τήν ὥραν τοῦ φαγητοῦ τίς πήρε τό παράπονον πού ἦσαν μόνες καί μόλις τό ἐσυλλογίσθησαν παρουσιάζεται ὁ ἅγιος Σάββας καί τίς λέει: «ἐγώ εἶμαι ὁ προστάτης».

δ. Ὑμνωδία ἀπό τῆ Λάρνακα

Ἐνα ἄλλο Πάσχα ἐκάναμε τήν Ἀνάστασιν. Τερέα δέν εἶχαμε. Ἦρχετο ἓνας ἱερεὺς τό Σάββατον τό ἀπόγευμα καί μᾶς ἔκανε τήν Ἀνάστασιν. Ἦλθε ὁ ἱερεὺς καί ἔκαμε τήν Ἀνάστασιν καί, ὅταν ἐτελείωσε, ἔφυγε. Ἐπήγαμεν νά πάρωμεν εὐλογία ἀπό τόν ἅγιον Σάββα καί ἀκούομεν ἀπό μέσα ἀπό τῆ Λάρνακα τό «Χριστός Ἀνέστη», τόσο γλυκά πού νόμιζες ὅτι ἐκελαηδοῦσαν ἀηδόνια καί ἓνα κτύπο πού νόμιζες ὅτι ἔπαιζε ὄργανο.

ε. Διπλή παρακαταθήκη

Ἐγιναν τά θεμέλια τοῦ μοναστηρίου (σ.σ. τοῦ ναοῦ) τῶν ἁγίων Ταξιαρχῶν. Ὁ ἅγιος τήν εἶχε θεμελιώσει ἐπ' ὀνόματι τῶν

Ταξιαρχῶν. Ὁ Δεσπότης ἦλθε νά βάλῃ θεμέλιον καί μᾶς εἶπε ὅτι θά θεμελιώσῃ τόν ναόν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου. Ἐγώ ἀντιστάθηκα, διότι εἶχε τά θεμέλια ὁ ἅγιος Σάββας ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Ταξιαρχῶν.

Πέσαμε οἱ ἀδελφές στίς προσευχές, νά μᾶς φανερῶσῃ ὁ ἅγιος τί νά κάνωμε. Ἐνα βράδυ παρουσιάσθηκε πάλιν μέ τούς ἰδίους ἱερεῖς πού εἶχα ξαναδῆ. Ἐφθάσε μέχρι τόν τάφον του. Ἐγώ μόλις τούς εἶδα εἶπα: «Πάτερ μου Σάββα, ὁ Θεός πού σ' ἔφερε, λύσε μας τό ζήτημα. Τί πρέπει νά γίνη;». «Ἐ! παιδίμου, ὅλα καλά καί εὐλογημένα. Πείθεσθε, πείθεσθε, πείθεσθε» καί σταυρώνει τρεῖς φορές τήν ἐκκλησία καί τόν ἔχασα.

Ἦλθεν ὁ Δεσπότης καί τοῦ ἔδωσα ἄδεια καί ἔκανε τόν Χρυσόστομο. Ἀμα χαλάσαμε τό θεμέλιον βρήκαμε τήν κανδήλα πού εἶχε ὁ ἅγιος ἀναμμένη. Θαυμάσαμε, διότι ἡ κανδήλα ἦταν ἀναμμένη 18 ὁλόκληρα χρόνια! Τήν κανδήλα τῶν ἁγίων Ταξιαρχῶν τήν ἔβαλε ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Σάββας πρό 18 ἐτῶν καί τώρα ὁ ἴδιος πάλιν ὁ μᾶστορας πού εἰργάσθη μέ τόν ἅγιον Σάββα εὗρηκε τήν κανδήλα ἀναμμένη. Τώρα βάλαμε καί τήν ἄλλην κανδήλα γιά τόν ἅγιον Χρυσόστομο. Ὁ μᾶστορας αὐτός λέγεται Μιχαήλ Τσερκάκης.

στ. Ἡ ἀνακομιδή

Τήν ἡμέρα τῆς ἑκταφῆς του, ἦτο ἡ 1η Μαΐου 1957, ἦλθεν ὁ Δεσπότης μέ 9 ἱερεῖς νά τόν βγάλουν ἀπό τόν τάφον καί τόν ἔ-

βαλαν κάτω. Ήταν ημέρα χαρμόσυνος, καθαρά, ανέφελη. Ἀρχισε νά βρέχει ὁ Θεός χωρίς νά ὑπάρχουν σύννεφα μόνον εἰς τόν περίβολόν του. Διέταξε ὁ Δεσπότης νά φέρουμε ἕνα σεντόνι νά σκεπάσουμε τόν ἅγιον. Ἦσαν δύο ἱερεῖς ἀπό τήν Πάτμον καί λέγουν: «Ὅχι, Σεβασμιώτατε, αὐτό εἶναι ἀπόδειξις ἀγιάσματος, διότι καί ἡμεῖς εἰς τό Ἅγιον Ὅρος εὐρέθημεν καί εἶδαμε λείψανο πού ξεθάψαμε. Αὐτό εἶδαμε καί ἐκεῖ». Εἶχε πάρα πολύ κόσμος. Τόν ἔβαλαν εἰς τήν ἐκκλησίαν μέσα. Ἦτο Τετάρτη πού ἐξεφάφθη.

ζ. Τά θαύματα

Μετά τήν ἀνακομιδή τῶν λειψάνων τοῦ ὁσίου ἔρχονταν πολλοί νά προσκυνήσουν. Ἐγιναν πολλά θαύματα. Ἐθεραπεύθησαν δύο παιδιὰ ἀόμματα. Ἐνα παληκάρι 26 χρονῶν ἀπό τή μέση καί κάτω παράλυτον. Ἦλθε παράλυτο καί μέ τά πόδια ἔφυγεν.

Ἀφήγησις π. Κυπριανοῦ Μιχαήλου

Ὁ πατέρας μου, ὁ Σταυρῆς Μιχαήλου, ἔλεγε στόν ἅγιο Σάββα: «Πάτερ Σάββα, πολλές γυναῖκες λόγω τῆς σκληρᾶς κατοχῆς, πουλᾶνε τό σῶμα τους γιά ἕνα κομμάτι ψωμί καί ἡ ἁμαρτία εἶναι πολλή μεγάλη. Κάτω στήν πόλη ἔχει μεγάλη ἁμαρτία». Καί ὁ ἅγιος Σάββας ἀπήντησε: «Τό γνωρίζω κ. Σταῦρο. Κάθε βράδυ βγαίνω ἔξω στάς 12 τά μεσάνυχτα καί εὐλογῶ τήν πόλη. Βλέπω στήν πλατεῖα νά ὑψώνονται φλόγες 100 μέτρα ψηλά».

Ἀφήγησις κ. Κων. Μανωλάκη, διδασκάλου

Κατά τό ἔτος 1934 εἶχα ἀνεβῇ στήν Ἱερά Μονή τῶν Ἁγίων Πάντων. Ἦτο ημέρα Παρασκευή, ἡ πρώτη τῶν νηστειῶν. Πήγα ἀπό ἐνωρίς γιά νά βοηθήσω τόν π. Σάββα καί νά παρακολουθήσω τοὺς χαιρετισμούς τῆς Παναγίας. Ἀφοῦ ἐτελείωσαν οἱ χαιρετισμοί, ἐψάλλαμε τήν παράκλησιν. Ὅταν ἄρχισα νά ψάλω τό τροπάριον «Προστασία τῶν Χριστιανῶν ἀκαταίσχυντε», εἶδα τόν π. Σάββα νά βλέπῃ τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἦτο στό τέμπλο καί νά ὁμιλῇ, νοερῶς μέ τόν Κύριο, ἔχων τό δεξί του χέρι στόν δεξιόν ὦμον του. Ἀργότερα, μᾶς εἶπε ὅτι, παρατηρῶν τήν εἰκόνα τοῦ Κυρίου εἶδε ὅτι ἐσχίσθη, ἀνοιξε ἡ καρδιά τοῦ Χριστοῦ καί βγῆκε τό Ἅγιον Πνεῦμα καί ἐκάθησε στόν δεξιόν ὦμον του. Τότε τοῦ φιλήσαμε ὅλοι μας τό χέρι καί πήραμε τήν εὐχήν του.

Κατά τό ἔτος 1935 εὐρισκόμενος εἰς τό ἱερόν καί καθώς ἐμνημόνευε ὁ π. Σάββας εἰς τήν προσκομιδὴν, παρατήρησα ὅτι τά πόδια του ἦταν μιά πιθαμή πάνω ἀπό τήν γῆ. Κατάλαβα τήν ἀγιότητά του. Ὅταν ἀργότερα μείναμε οἱ δύο μας τοῦ τό εἶπα.

Ἀφήγηση τῆς ἀδελφῆς Χριστονόμης

α) Κρίσιμος ὥρα

Μιά μέρα ἦταν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου καί πῆγε ἡ μαμά μου εἰς τοὺς ἁγίους Πάντας. Μόλις σκοτείνιασε εἶδε εἰς τὸν οὐρανὸ νὰ ἀστράφη καί νὰ φωτίζη, σάν νὰ ἦταν μέρα. Καθὼς κοιτοῦσε εἰς τὸν οὐρανὸ ἔβλεπε σάν κάτι νὰ ξετυλίγεται, σάν ἄγγελοι, σάν ἄστρα, ἐπὶ πολλὴν ὥραν, χωρὶς νὰ ξέρη τί ἦταν. Τρέχει, πηγαίνει εἰς τὴν γερόντισσα Θέκλα. Τῆς λέει: «Τί τρέχει;» Καί ἐκείνη δέν ἤξερε. Ἐτρεξαν νὰ δοῦν τί κάνει ὁ π. Σάββας καί τὸν βλέπουν νὰ ἔχη τὰ χέρια του ψηλά καί νὰ προσεύχηται γονατιστός. Μόλις τὰς ἐντελήφθη, τὰς εἶπε: «Γονατίστε, παιδιὰ μου καί προσευχηθεῖτε αὐτὴν τὴν ὥρα». Ἐμείναν μέχρι τὰς ἑνδεκα τὸ βράδυ, διότι κατέβηκε εἰς τὸ σπῆτι. Τό πρωῒ ἀνέβηκε πάλι εἰς τὸ μοναστήρι καί τὸν εἶδε νὰ προσεύχηται μέχρις ὅτου ξέφεξε καί τὰς εἶπε: «Ἄνοιξαν τὰ οὐράνια, διότι ἡ ὥρα ἦτο κρίσιμος». Αὐτὸ ἐγινε περί τὸ 1932.

β. Προορατικὸν χάρισμα

Πηγαίναμε μικρές τότε. Ἐγώ, (κόρη τοῦ Ραΐση τοῦ Νικόλα), τοῦ Μαρίνου τοῦ Κονομῆ, τοῦ Τωρινοῦ, τῆς Ξενίας. Τέσσερις εἴμασταν. Μᾶς χώριζε τὰ κελλάκια πού θά μείναμε. Πάντως ἐμένα μοῦ ἔλεγε: «Σὺ παιδί μου θά γίνης μοναχή μιὰ μέρα». (Ἦμουν τότε πολὺ μικρή). «... Ἐ! καί ἐγὼ 12 ἐτῶν ἐπῆγα.

Στὸ μοναστήρι ἔμαθα τὰ γράμματα».

γ. Ἡ ψαλμωδία

Μιά μέρα - τὸ δεύτερο χρόνο τῆς ἀνακομιδῆς, τὸ 1958- ἐκεῖ πού ἐκαθάριζα τὴν ἐκκλησίαν ἤκουσα μιὰ σιγανὴ ψαλμωδία. Μοῦ ἐφάνη περίεργον. Ζήτησα νὰ δῶ ἀπὸ πού ἡ ψαλμωδία. Ἐπλησίασα καί πρὸς τὴν λάρνακα καί ἤκουσα τότε νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ αὐτὴν τὸ «κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου», ὅπως τὸ ἔλεγε, ὅταν ζοῦσε.

δ. Ἐσείετο ἡ λάρνακα

Ἦλθον κάποτε προσκυνηταὶ ἀπὸ τὴ Γαλλίαν. Μοῦ ἐρωτοῦσαν διὰ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου. Ἐγὼ τοὺς ἔλεγα, ὅ,τι ἐγνώριζα. Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν συζητήσεών μας, ἦλθε μέσα μιὰ κοπέλλα ἀπρεπῶς ἐνδεδυμένη. Ἐγὼ δέν τὴν ἐπρόσεξα. Μετὰ ἀπὸ λίγο ἤκούσαμε ἕναν θόρυβον μέσα εἰς τὴν λάρνακα, ἡ ὁποία ἐσείετο. Ἐτρεξα ἀμέσως καί ἔπιασα τὴν λάρνακα καί τὴν κρατοῦσα νὰ μὴν πέση. Τότε μερικές γυναῖκες φοβισμένες ἄρχισαν νὰ λέγουν: «Τί τρέχει, τί τρέχει;» Γυρίζω καί βλέπω τὴν κοπέλλα, ἡ ὁποία ἀπὸ τὸν φόβον τῆς ἔφυγε. Καταλάβαμε, ὅτι ἐξ αἰτίας

τῆς ἀπρεποῦς περιβολῆς τῆς ἐσείετο ἡ λάρναξ.

Ἀφήγηση τῆς Μαρίας Μπιζάνη

α) Ἀφηγείται τῇ ζωῇ του

«Εγὼ κατάγομαι ἀπὸ ἓνα χωριὸ τῆς Πόλης Γάνου, ἀλλὰ ἡ περιφέρεια ἐλέγετο Ἀβδίμ. Ἦμουν 16 ἐτῶν. Μοναχογιὸς εἶμαι καὶ γελοῦσε λίγο. Μοναχογιὸς εἶμαι. Ἡ μάνα μου μοῦ πῆγε στὰ γράμματα. Κατόπιν, ἔ, δὲν μπορούσαμε νὰ συνεχίσω τό γυμνάσιο. Ἄνοιξε ἓνα μικρὸ μαγαζάκι καὶ μ' ἔβαλε μέσα. Ἐγὼ ὁμως ἀπὸ μικρὸ παιδί, δὲν ξέρω. Ἐ, ἔ, εἶχα μιά ἀγάπη πρὸς τὴ μοναχικὴ ζωὴ. Ἐ, τῆς ἔλεγα τῆς μάνας: «Μάνα δὲν θὰ μείνω γιὰ πάντα ἐδῶ στὸ μαγαζί. Μ' ἀρέσει ἡ μοναχικὴ ζωὴ θ' ἀποτραβηχτῶ». Λέει: «Γυιέ μου, ἂν τό κάνεις αὐτό θὰ πεθάνω». «Ἐ, καλά, καλά». Μιά μέρα βρῆκε μοναξιά. Ἐκλείσε τό μαγαζί, ἔβαλε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τό κατώφλι τό κλειδί τοῦ μαγαζιοῦ, παίρνει ἓνα ὁδοιπορικὸ σάκκο, κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πόλη καὶ πηγαίνει στὴν παραλία νὰ μπαρκάρῃ. Πεντάρρα δὲν εἶχε. Μὰ πεντάρρα δὲν εἶχε. Λέω: «Μὰ τίποτε δὲν εἶχες; Τί κουράγιο, γέροντα!» «Ἐ, νά, νά, ὁ Κύριος ἦταν ἡ ἐλπίδα μου. Κατέβηκα κάτω στὸ λιμάνι. Βρίσκω ἓνα ἀνδρόγυνο. Φαινότανε εὐκατάστατοι ἄνθρωποι καὶ οἱ δύο. Καὶ τοὺς λέω: «Γιὰ ποῦ εἴσθε;». «Γιὰ τὰ Ἱεροσόλυμα, παιδί μου». «Ἄχ, θέλω καὶ ἐγώ. Γι' αὐτό τό σκοπὸ κατέβηκα ἀπὸ τό χωριὸ μου καὶ δὲν ἔχω νά...». «Ἄ, ἡμεῖς, ἡμεῖς, ἡμεῖς θὰ σέ πάρωμε». «Ἐ, μ' ἐπῆραν, λοιπόν, μαζί τους Ἐ-

πήγαμε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐξ ἰδίων ἐξόδων τους. Φθάσαμε στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐκεῖ πιά ἐγώ, ἀφοῦ προσκύνησα τὸν Πανάγιο Τάφο καὶ ὅλα τὰ προσκυνήματα πῆγα στὸ Χοζεβᾶ». Ἐ, ἐγώ, λέω: «Πῶς αὐτὸ γέροντα;». «Ἐ, ἓνας χείμαρρος εἶναι στὴ πλευρά ἐκεῖ ἔχει σπηλιές, ἔχει σπηλιές. Βρῆκα μιά σπηλιά καὶ ἔμεινα μέσα. Ἐκεῖ στὴ σπηλιά μέ πολλοὺς». «Εἶχε πολλοὺς;» λέω. «Πολλοὺς, πολλοὺς. Πολλὰ πρόσωπα, πολλοὺς καλογήρους». «Καὶ τί κάνατε γέροντα;» «Ζωγράφιζα. Ἐκανα 14 χρόνια ἐκεῖ στοῦ Χοζεβᾶ». «Καὶ πῶς, τί τρώγατε, γέροντα;». «Ἐ, ἔ, γέλασε λίγο. Τί νὰ τρώγαμε; Σιτάρι βρεγμένο. Σιτάρι. Μιά κουταλιά μᾶς ἔδιδε ὁ ἡγούμενος». «Νερό;». «Ἄπὸ τό ποτάμι πού ἔτρεχε. Ἐκανα 14 χρόνια. Κατόπιν ἦρθαν οἱ Ἀραβες. Μᾶς λήστεψαν. ἤθελαν νὰ μᾶς σκοτώσουν. Φύγαμε. Διεσκορπισθήκαμε. Ἐφυγα. Πῆγα στὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἀπὸ τό Ἅγιον Ὄρος ἦλθα μιά μέρα στὴν Ἀθήνα διὰ νὰ προμηθευτῶ μπογιές γιὰ τὴν ζωγραφικὴν μου. Στὸ δρόμο μέ βρίσκει ἓνας γνωστός μου, ὑποτακτικὸς τοῦ Νεκταρίου. Μοῦ λέει: «Τό ξέρεις ὅτι ὁ ἅγιος Πενταπόλεως εἶναι στὴν Αἴγινα;» «Ναὶ τῷμαθα». «Τόν ἤκουσα πού εἶπε ὁ π. Σάββας πρέπει νὰ ρθῇ ἐδῶ». «Ἐ, νά πάω, νά πάω. Σηκώθηκα, λοιπόν, πῆγα ἐκεῖ. Ἐμεινα μαζί του χρόνια. Ἐγὼ τόν περιποιήθηκα. Ἐγὼ τόν μαγεύενα. Ἐγὼ ἐρχόμουν σέ ἐπαφὴ μέ τόν ἅγιον Πενταπόλεως. Ἐγνώρισα τὴν ἀρετὴν του, ἐγνώρισα τὴν μαρτυρικὴν ζωὴν του». «Δὲν μᾶς λές κάτι;». Μᾶς εἶπε ὅλα αὐτὰ ὅσα γράφει τό βιβλίον του. Τό βιβλίον τοῦ

αγίου Νεκταρίου. Τίς συκοφαντίες, κατατρεγμούς. Όλα αυτά μου τά διηγήθηκε. Τό θάνατό του, πού μύρισε τό δωμάτιό του, τοῦ Νοσοκομείου. Πού ἔτρεξε ἀπό τό μέτωπό του μύρον καί ἔτρεχαν οἱ νοσοκόμες νά πάρουν. Τά θαύματά του μοῦ διηγήθηκε. Λοιπόν, « Ἐ, κατόπιν πέθανε, λέει, ὁ γέροντας. Ἐρχόταν κόσμος, ὄχλος. Δέν μπορούσα νά κάνω. Σηκώθηκα , πῆρα τόν ὀδοιπορικό σάκκο, ἦρθα στήν Ἀθήνα... καί μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἐδῶ, στήν Κάλυμνο».

β) Ἀσκησι καί ἀκτημοσύνη

Παρακολουθήσαμε τή ζωή του. Τοῦ ἐτοίμαζε ἐκείνη ἡ γριουλά, ἄς ποῦμε, τό ὄσπριο, φασόλια, ξέρω ἐγώ, ὀλίγο ρύζι. Τίποτε δέν ἔτρωγε. Λίγο ἀνάμα, τό ἀνάμα τῆς λειτουργίας μέ λίγο δενδρολίβανο μέσα. Μισό πρόσφορο ὅλην τήν ἐβδομάδα. Στό τέλος τοῦ Σαββάτου τό μισό τοῦ ἔμεινε ἀκόμα. Ἀπό τό μισό τοῦ ἔμεινε τό μισό. Ἐπῆγαινα ἐγώ μοῦ τό ἔδωνε. «Μαρία, φάτο αὐτό. Νά φᾶς τό πρόσφορο». «Σ' εὐχαριστῶ, γέροντα». Ἦρχισε ὁ κόσμος νά τόν βοηθῇ. Ἦταν ζωγράφος. Νά τόν βοηθῇ ὁ κόσμος. Καταλάβαινε τήν ἀγιότητά του. Αὐτός δέν ἦταν ἀνθρώπος! Ἦταν ἐπίγειος ἀγγελος! Ἡ ἐξομολόγησίς του, οἱ ἀρετές του! Παρακολουθήσαμε τίς ἀρετές του. Λοιπόν, εἶχε κανόνα στήν ζωή του μέ τήν δύσιν τοῦ ἡλίου νά μήν ἀπομένῃ μέσα στό συρτάρι του ἓνα ἰταλικό -τά λέγαμε τότε- τό πενηντόλεπτο. Ἦταν κανόνας. Μετά τήν δύσιν τοῦ ἡλίου δέν ἐπέτρεπε μέσα στό συρτάρι του. Καμμιᾶ φορά ἔλεγα: «Γέροντα, ἡ ὁσία Θέκλα λέ-

ει, μήπως κρεατεῖτε κανένα φράγκο;» « Ὅχι, ὄχι, ὄχι. Δύση τοῦ ἡλίου. Τί, τί, τί, χρήματα ἔχει ὁ καλόγερος τήν νύκτα; Εἶναι διάβολος. Δέν ἐπιτρέπεται».

γ. Τό ἀλεύρι τῆς μητέρας του (Πέτρα ἔβγαζε ἀλεύρι)

Ἦλθε ἡ ἱστορία στήν πείνα, στόν πόλεμο. Λέω: «Γέροντα τί θά γινοῦμε, λέω, πεινάει ὁ κόσμος. Δέν ἔρχεται ἀπό πουθενά τροφή. Τί θά γινοῦμε! Ἀποκλεισμός!». Λέει: « Ἐξ ἁμαρτιῶν μας. Μαρία, ἐξ ἁμαρτιῶν μας, παιδί μου. Κάποτε εἶχε καί σέ μᾶς πόλεμο ἐκεῖ στά χωριά μας. Μιά μέρα πῆγε ἡ μάνα μου νά κόψῃ κλαδιά ἀπό τό δάσος. Καί εἶχε μιά πέτρα μαλακιά, ἔτσι σάν μάρμαρο. Καί κάθησε ἐκεῖ νά φάει τό ψωμί της, λίγο ψωμάκι καί βλέπει κι ἀνέβλυζε, εἶχε μιά τρυπίτσα καί ἀνέβλυζε ἀλεύρι». « Ἀλεύρι;». « Ἀλεύρι πολύ». Ἐκανε ἔτσι τό χέρι της καί καθῶς τό τραβοῦσε ἔβγαине ἄλλο, ἔβγαине ἄλλο καί ἔκανε τόσοοσο μεγάλο αὐτό, τόσο μεγάλο ὄγκο. Πῆρε, λοιπόν, ἔβγαλε τό τσεμπερί της, γιατί δέν εἶχε ἄλλο καί τό γέμισε μέ ἀλεύρι καί τό ἔφερε χωρίς νά κόψῃ κλαδιά. Τό ἔφερε ἐκεῖ στήν γειτονιά. « Ἐλᾶτε νά δεῖτε ἀλεύρι!». «Καλέ ποῦ εἶναι τό ἀλεύρι;». Πῆγαν καί οἱ ἄλλες γυναῖκες τροχάδην. Φέραν, λέει, ὅ,τι εἶχε ἡ κάθε μιά, πετσέτα, ἓνα σακκουλάκι. Ἀλλά τό πῆρε εἰδησηή τουρκικῇ ἀστυνομία καί πῆγε νά βάλλῃ φόρο καί ἀμέσως ἔπαυσε. Αὐτό μοῦ τό εἶπε 2-3 φορές. « Ἡ χαρά τῆς μάνας μου πού ἄ-

πό την πέτρα ἔβγαινε ἀλεύρι». Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ!

δ. Ἀκρόατη νηστεία - Ἀγιογραφία - Φιλανθρωπία

Εἰργάζετο. Ἐκανε τίς εἰκόνες. Τότε δέν ἐγίνοντο Λειτουργίες. Καί ἀπό τήν ζωγραφικήν, ἀπό τίς Λειτουργίες στά ὀρφανά πηγαιναν. Στίς χῆρες, στά ὀρφανά. Ἐ! Ἐκεῖνος ἔτρωγε μισό πρόσφορο! Τό μισό ἔτρωγε. Τό ἄλλο τό ἔδινε σέ μάς. Λίγο νάμα ἀπό τήν Κυριακή καί ἔβαζε μέσα λίγο δενδρολίβανο. Αὐτό ἦταν! Χρόνια, χρόνια! Δέν ἦταν μιά μέρα, ἕνας μήνας, δυό μήνες, ἕνας χρόνος, δυό χρόνια! Χρόνια! Ὅλα τά χρόνια μ' αὐτήν τήν τροφήν. Πῶς ζοῦσε; Πῶς σηκωνότανε ἐπάνω; Ὁ Θεός! Τό Πνεῦμα τό Ἅγιον!

ε. Ἡ «τυμβωρύχος» μικρά Νεκταρία καί τό ἐπιτίμιο

Ὅταν κοιμήθηκε ὁ ἅγιος Νεκτάριος, εἶχε μιά Μοναχή μικρή μέσα στό Μοναστήρι καί εἶχε τό ὄνομά του. Τόν ἀγαποῦσε πολύ τόν γέροντα. Ἦτο μικρή, πτωχή, ὀρφανή. Ὅταν κοιμήθηκε ὁ γέροντάς της, τόν ἔθαψαν καί ἀπό πάνω ἔβαλαν ξύλινο μνήμα. Πῆγε, τράβηξε λίγο γιά νά δῇ τόν γέροντα ἀπό τήν λαχτάρα πού εἶχε. Λοιπόν, τήν ἔφθασε ἡ ἡγουμένη: «Τί κάνεις ἐδῶ Νεκταρία;». Λέει: «Θέλω νά δῶ τόν γέροντά μου, λέει, νά δῶ». «Εἶναι κακό πρᾶγμα; Τώρα νά σέ πάω στό γέροντα, στόν πάτερ Σάββα». Ἦταν ὁ πάτερ Σάββας στό κελλί του. Κτυπᾷ τήν πόρτα τοῦ κελλιοῦ ἡ ἡγουμένη καί τοῦ λέει: «Εἶδες τί ἔκαμε ἡ μικρή μας;». «Τί ἔκανε;». «Πῆγε στό μνήμα γιά νά δῇ τό γέρο-

ντα». «Ἐλα παιδί μου μέσα. Γιατί τῶκανες αὐτό;». «Ἀπό τήν λαχτάρα πού εἶχα νά δῶ τό γέροντά μου». «Μ' αὐτό ξέρεις πῶς λέγεται; Τυμβωρύχος εἶσαι;». «Μά ἐγώ δέν ξεύρω ἀπό αὐτά τά λόγια. Εγώ θέλω τόν γέροντά μου νά δῶ». «Ἐ, τότε δέν θά κοινωνήσεις. Μέχρι τήν Μ. Πέμπτη νά μὴν πλησιάσεις τά Ἅγια. Εἶναι ἁμάρτημα. Παιδί μου, εἶναι ἁμάρτημα αὐτό». «Εγώ δέν ξέρω τίποτα. Εγώ θέλω νά δῶ τόν γέροντα». «Τήν Μ. Πέμπτη θά κοινωνήσεις». Ἐφυγε ἡ κόρη κλαίουσα. Δέν θά μεταλάμβανε. Περίμενε τήν Μ. Πέμπτη. Μόλις ἔκλεισε ἡ πόρτα νά ὁ γέροντας. Ὁ ἅγιος Νεκτάριος μέσα. Τοῦ λέει γελαστός: «Γέροντα, συγχώρεσέ της. Εἶναι μικρή. Δέν τῷ ξερε, δέν ἤξερε ἀπό ἁμαρτία αὐτή. Δέν ἤξερε. Πρό της Μ. Πέμπτης, κοινωνήσέ την. Ἦκουσες, γέροντα; Φανοῦ ἐπιεικής. Δέν τό ἤξερε. Ἦκουσες; Σ' εὐχαριστῶ». Λέω: «Γέροντα, σοῦ μίλησε; Μπροστά;». «Ἐ, παιδί μου, λέει μπροστά μου, ὅπως ἦταν ζωντανός. Μπροστά μου καί μοῦ λέει: «Δῶς' μου τόν λόγον σου ὅτι θά τήν κοινωνήσεις. Δέν ἤξερε ἡ κόρη, δέν ἤξερε».

στ. Τό κύκνειο ᾄσμα του

Τήν ὥρα πού ξάπλωσε. Ἐπιθανάτιος ρόγχος ἦτανε. Λίγη ὠρα. Γιά μιά στιγμή τόν βλέπαμε νά κτυπᾷ τά χέρια του. Χειροκροτοῦσε, χειροκροτοῦσε καί ἔβλεπε ἐπάνω γελαστός. «Ὁ Κύριος, ὁ Κύριος, ὁ Κύριος, ὁ Κύριος, ὁ Κύριος» καί χειροκροτοῦσε. «Ὁ Κύριος, ὁ Κύριος, ὁ Κύριος, ὁ Κύριος. Θέ-

κλα, ὁ Κύριος, ὁ Κύριος». Κτυποῦσε τὰ χεράκια του. Ποῦ τὴν βρῆκε τὴν δύναμη καὶ χειροκροτοῦσε; Καὶ τὴν ἄλλη στιγμή ἀμέσως ἐκλείσε τὰ μάτια του.

η. «Τό ἅγιον τῆς ἐποχῆς»

Ρωτοῦσαν οἱ γέροντες ἐκεῖ: «Ἀπό ποῦ εἰσθε;» «Ἄ Καλύμνιες. Ἀπ' τὴν Κάλυμνο εἶμαστε». «Ἄ, τί τυχερές γυναῖκες εἰσθε σεῖς!!!». Λέει: «Γιατί; Ποῦ φύγαμε ἀπ' τὰ σπίτια μας, ἀπ' τὴν Πατρίδα μας, ἀπὸ τό νησί μας;» «Ὁχιιι! Τυχερές, γιατί τόν ἅγιο τῆς ἐποχῆς ἔχετε ἐσεῖς ἐκεῖ κάτω. Τόν ἅγιο». «Καὶ ποιός εἶναι;» «Ἄ! ὁ πάτερ Σάββας. Ἐκεῖ πάνω στοὺς ἁγίους Πάντας δέν ἔχετε τόν ἅγιο...» «Ἄ! Ὁ πάτερ Σάββας! Καλέ ἅγιος εἶναι!!!». «Τόν ἅγιο τῆς ἐποχῆς ἔχετε ἐσεῖς. Τί καλότυχες γυναῖκες εἰσθε!». Τό εἶπαν οἱ ἀσκηταὶ τῆς ἐρήμου τῶν Ἱεροσολύμων.

ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

ΘΑΥΜΑΣΤΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

Ἀφηγήσεις θεραπευθέντων ατόμων

Θεραπεία παραλυντικού (έτος 1957)

Ο υπογεγραμμένος Ἀναστάσιος Γερακιός, ἐκ Καλύμνου, πανδρεύτηκε τό Φεβρουάριο τοῦ 1957. Μετά ἀπό 5 ἡμέρες ἀρρώστησα καί ἐμεινα τελείως παράλυτος, 7 μῆνες ἀκίνητος στό κρεβάτι. Ἡμέρα καί νύκτα παρακαλοῦσα θερμά τόν ἅγιο Σάββα νά μέ θεραπεύσει, διότι ἡ ζωή μου ἦτο μαρτυρική. Καί ἀφοῦ γιά ἀρκετόν καιρό ὁ ἅγιος ἐδοκίμασε τήν πίστη μου, ἤλθε στόν ὕπνο μου καί μέ βρῆκε καί μέ παρακαλοῦσε νά ἀνέβω στό μοναστήρι του νά τόν προσκυνήσω. Μετά πολλῶν κόπων μέ βάλανε σέ γαϊδουράκι καί ἀνέβηκα στό μοναστήρι του, μέ χίλιες προσπάθειες.

Κατάκοιτος μπρός στή λάρνακα τοῦ ἁγίου, προσευχήθηκα μέ μεγάλην πίστην καί πολλά δάκρυα νά μοῦ δώσει τήν ὑγείαν μου. Καί ὦ τοῦ θαύματος!

Ὁ ἅγιος Σάββας ἄκουσε τήν προσευχή μου καί μέ θεράπευσε. Σηκώθηκα ἐπάνω καί ἤμουνα τελείως καλά....

Τόν εὐχαριστῶ καί δοξάζω τόν Κύριο.

Θεραπεία ὄγκου (έτος 1963)

Εφανερώθη σ' ἓνα ἐπικίνδυνο μέρος ἓνα βολαράκι καί λίγο-λίγο ἐμεγάλωνε καί ὑπέφερα. Λοιπόν, ἐκεῖ πού πονοῦσα ἔκανα πάλι τό σταυρό μου καί εἶπα: «Ἁγιέ μου Σάββα, κάνε μου καί ἐμένα τό θαῦμα σου, πέρασέ μου τούς πόνους μου» καί ἀμέσως μέ πήρε ἐλαφρύς ὕπνος καί πάλι μοῦ ἤλθε ὁ ἄνθρωπος ὁ

κοντός καί μέ ἔσπρωξε δύο φορές γελαστός καί μοῦ εἶπε: «Εγώ δέν θέλω τίποτε ἀπό σένα, μόνον κάθε χρόνο στήν ἐορτή μου νά ἔρχεσαι νά ξαγρυπνᾷς καί νά μοῦ ἀνάβεις ἓνα κεράκι». Αὐτό μοῦ εἶπε καί ἔφυγε ἀμέσως.

Ἄνοιξα τά μάτια μου καί τί νά δῶ. ἔσπασε ὅλο τό κακό ἀπό πάνω μου καί εἶδα τήν ὑγεία μου.

Δύο θαύματα ἔκανε ὁ ἅγιος Σάββας εἰς τόν ἄνδρα μου καί σέ μένα. Δεδοξασμένο τό ὄνομα τοῦ Κυρίου.

Γεωργία Γ. Χούλη

Θεραπεία ἡμικρανίας (έτος 1968)

Ὑπέφερα ἀπό τρομερά ἡμικρανία. Ἡ ζωή μου ἦτο μαρτυρική. Ἐξετάσθηκα σέ πολλούς γιατρούς. Ὅλοι μοῦ λέγανε ὅτι εἶχα ὄγκο κακοήθη καί κανεῖς δέν βοήθησε εἰς τήν ἀσθένειά μου. Κατέφυγα ὁμως εἰς τόν ἅγιο Σάββα.

Προσευχήθηκα μετά θερμῶν δακρύων εἰς τό ἱερό του Λείψανο. Ἄλειψα τό κεφάλι μου μέ λάδι τῆς κανδήλας του καί ὦ τοῦ θαύματος! Ὁ ἅγιος Σάββας μοῦ ἔκανε τελείως καλά.

Παναγιώτης Μαλαχίας

Θεραπεία ἀσθενούς (έτος 1970)

Εἶμαι ἡ Σεβαστή Ντρή τοῦ Κωνσταντίνου, κάτοικος Καλύμνου. Τό 1970 εἶχα ἀρρωστήσει μέ πολύ πυρετό, χωρίς νά μπορέσουν οἱ ἱατροί νά βροῦν τί εἶχα. Ζητοῦσα βοήθεια. Παρακαλοῦσα τούς ἁγίους. Ὁ πόνος μου ἦτο μέγας, διπλούς, διότι

είχα και έξ (6) παιδιά. Η άρρώστια μου κράτησε περίπου 10 μέρες. Παρακαλούσα τόν άγιο Παντελεήμονα, τούς άγίους Άναργύρους. Ένα βράδυ θυμήθηκα τόν γέροντα, τόν π. Σάββα. «Έ, γέροντα πλιό, έλα και σύ πλιό, βοήθησέ με. Τόσην φαμίλια έχω νά μήν καθήσω στό κρεβάτι». Έ τ'όπα μέ τήν καρδιά μου. «Έ, έλα πλιό γέροντα. Μέ ξέρεις πλιό, έλα». Κοιμήθηκα εις τάς 11. Μόλις έκλεισα τά μάτια μου, νάτος γελαστός: «Έ, τελευταίον μου θυμήθηκες έμένα. Για κάνε τό κεφάλι σου κάτω». Μέ έστάυρωσε: «Έ, σήκω επάνω, σήκω επάνω». Ξύπνησα άμέσως. Γύρισα νά τόν δω. Έγώ ούτε πυρετό ούτε τίποτε. Έγινα καλά σάν νά μήν είχα άρρωστήσει.

Θεραπεία δερματικής νόσου.

Είχα στά χέρια μου σπυριά και ύπέφερα πολύ. Πήγα νά προσκυνήσω στόν άγιο Σάββα. Τόν παρακάλεσα μέ μεγάλην πίστιν νά μέ θεραπεύσει. Πράγματι πηγαίνοντας πρός τήν τραπεζαρίαν διά νά πάρω καφέ ένοιωσα νά κολλάνε τά χέρια μου. Τά έσκούπισα άμέσως και όλα έξαφανίστησαν. Τά χέρια μου έγιναν καθαρά όπως πρ'ότα.

• Μόλις είδα τό θαύμα έχάρισα τό δακτυλίδι μου στόν άγιο, τόν όποιο ποτέ δέν θά ξεχάσω. Θά τόν επικαλοῦμαι σέ κάθε δύσκολη στιγμή τής ζωής μου.

Δημ. Μ. Κορφιάς

Θαύμα τής άγίας εικόνας, πού ιστόρησε ό άγιογράφος μοναχός π. Μιχαήλ

Ο π. Μιχαήλ άγιογράφος Καυσοκαλυβίτης, (έκοιμήθη εις τάς 24 Μαΐου 1979), έλαβε τό 1959 έντολήν από τήν ήγουμένην Φιλοθέην νά ιστορήσει τόν άγιον Σάββα. Ο π. Μιχαήλ, έπειδή δέν είχε εικόνα του άγίου, ούτε τόν έγνώριζε προσωπικώς, παρακάλεσε τόν Κύριον, αλλά και τόν άγιον Σάββα εις προσευχήν νά φωτισθ' διά νά ιστορήσει τήν εικόνα. Πράγματι, είχε μεγάλην ευχέρειαν κατά τήν εργασία και επιτυχίαν. Όταν ή άγία εικόνα παρέδόθη εις τό τελωνεϊον, ήρχισε νά κρούη μόνη της ή καμπάνα του Μοναστηρίου. Τό γεγονός αυτό ήτο άνεξήγητον μέχρι τήν επομένην, όταν έλαβον είδησιν από τό τελωνεϊον διά τήν παραλαβήν τής εικόνας. Η καμπάνα έκρουσε μόνη της έως ότου έφεραν τήν εικόνα εις τό Μοναστήρι.

Άφήγηση του Ποθητού Καλαφάτη

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟΝ

Ἦχος πλ. α'. Τό συνάναρχον Λόγον

Τῆς Καλύμνου τό κλέος καί θεῖον ἔφορον καί τῶν πάλοι Ὅσιων τόν ἰσοστάσιον, εὐφημήσωμεν πιστοί Σάββα τόν Ὅσιον· ὅτι δεδόξασται λαμπρῶς, ὡς θεράπων τοῦ Χριστοῦ, θαυμάτων τῇ ἐνεργείᾳ, καί διανέμει τοῖς πᾶσι, παρά Θεοῦ χάριν καί ἔλεος.

ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ

Ἦχος β'. Τοῖς τῶν αἱμάτων σου

Τῶν Καλυμνίων θερμῶς προϊστάμενος, ὡς δοξασθεῖς τῇ τοῦ Πνεύματος χάριτι, παρέχεις τοῖς χρήζουσι πάντοτε, τήν σὴν ταχεῖαν ἐν πᾶσι βοληθειαν· διό σέ ὑμνοῦμεν Σάββα, Ὅσιε.

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΟΝ

Φύλαττε καί σκέπε τήν σὴν Μονήν, τήν πιστῶς τιμῶσαν, τό σόν λείψανον τό σεπτόν, καί ναυτιλλομένοις καί πᾶσι Καλυμνίοις, ὦ Σάββα θεοφόρε, βοήθει πάντοτε.

ΟΙ 80 ΒΙΝΤΕΟ ΚΑΣΣΕΤΕΣ
ΤΗΣ ΕΛΠΙΣ ΦΙΛΜ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΣΤΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΩΝ
ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ
ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ

ΖΗΤΗΣΑΤΕ
ΝΑ ΤΙΣ ΔΑΝΕΙΣΘΗΤΕ

ΚΑΡΤΕΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ,
ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ
ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΜΟΝΟΝ
ΠΡΟΣ 10 ΕΥΡΩ ΤΟ ΚΙΛΟ
ΣΥΝ ΤΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

ELPIS FILM = ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΒΙΝΤΕΟ

Α) ΕΡΓΑ ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ

Η ΑΓΙΑ ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΗΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ 80 ΛΕΠΤΩΝ *
Ο ΑΣΩΤΟΣ ΥΙΟΣ 90 λ. * ΟΙ ΦΥΓΑΔΕΣ 90 λ. * ΤΟ ΔΡΑΜΑ
ΜΙΑΣ ΜΟΝΑΧΗΣ 90 λ. * ΟΣΙΑ ΜΑΡΙΑ Η ΑΙΓΥΠΤΙΑ 90 λ. * Η
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΩΝ ΓΙΕΧΩΒΙΤΩΝ ΞΕΣΚΕΠΑΖΕΤΑΙ
90 λ. * ΙΗΣΟΥΣ ΝΑΖΑΡΗΝΟΣ (12 ΗΜΙΩΡΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ) *
ΑΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ 90 λ. * ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ 90 λ. *
ΑΓΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΦΑΡΜΑΚΟΛΥΤΡΙΑ 90 λ. * ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ
90 λ. * ΑΓΙΑ ΑΚΥΛΙΝΑ * Η ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ * ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Ο ΤΡΟΠΑΙΟΦΟΡΟΣ 90 λ. * ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ΚΑΙ
ΙΟΥΣΤΙΝΗ 90 λ. * ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΜΙΑΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΑΣ 90 λ. *
ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ο ΜΥΡΟΒΛΙΤΗΣ 95 λ. * ΑΓΙΟΙ ΒΑΡΛΑΑΜ
ΚΑΙ ΙΩΑΣΑΦ * Ο ΑΓΙΟΣ ΑΧΜΕΤ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΔΩΡΟ * ΤΟ
ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ * ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΣΑΦ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ * ΑΣ ΜΙΛΗΣΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗ 40 λ.

Β) ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΑΙΡ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΙ ΤΟΠΟΙ (ΜΕ ΤΟ ΑΓΙΟ ΦΩΣ ΠΟΥ ΠΙΑΝΕΤΑΙ
ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΚΑΙΕΙ) 75 λ. * ΠΑΣΧΑ ΣΤΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ 40 λ. *
ΑΓΙΑ ΜΑΡΚΕΛΛΑ ΧΙΟΥ 40 λ. * ΑΓΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
ΖΑΚΥΝΘΟΥ 40 λ. * Ο ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ ΜΑΝΤΑΜΑΔΟΥ ΛΕΣΒΟΥ
75 λ. * ΝΕΟΦΑΝΕΙΣ ΑΓΙΟΙ ΘΕΡΜΗΣ ΛΕΣΒΟΥ, ΡΑΦΑΗΛ,
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ Μέρος Α και Β) * ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ (Μέρος Α 70 λ. Μέρος Β 75 λ.) * ΤΟ
ΘΕΟΒΑΔΙΣΤΟ ΟΡΟΣ ΣΙΝΑ (Μέρος Α και Β) * ΜΕΓΑΛΗ
ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΣΤΗΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ (Μέρος Α και Β) * Ο ΑΓΙΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο ΧΟΖΕΒΙΤΗΣ * Ο ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ 50 λ. * Ο
ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ * ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΡΩΣΟΣ * Η ΠΑΝΑΓΙΑ
ΤΗΣ ΤΗΝΟΥ * ΜΑΣΟΝΙΑ (666) ΤΟ ΑΡΜΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ *
ΒΗΘΛΕΕΜ ΘΕΙΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ * ΑΓΙΟ ΦΩΣ ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΗ * ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ - ΑΘΩ (ΣΥΝΤΟΜΗ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ, Μέρος Α 120 λ. Μέρος Β 90 λ. Μέρος Γ 100 λ.) *